

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101345

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Силенко Надія Іванівна

2. Nadiia I. Sylenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освіта/Педагогіка

Дата захисту: 16-11-2023

Спеціальність за освітою: Українська мова і література

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 25

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25.05, 14.07

Тема дисертації:

1. Формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії сім'ї та школи
2. Formation of national and cultural identity of junior schoolchildren in the process of interaction between family and school

Реферат:

1. Дисертацію присвячено актуальній проблемі формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії школи та сім'ї. На основі аналізу вітчизняних та зарубіжних філософських і психолого-педагогічних поглядів на особливості формування національно-культурної ідентичності зростаючої особистості, формування її національно-культурних цінностей і їх значення в соціально-культурному становленні молодших школярів схарактеризовано ці процеси у двох теоретичних площинах, а саме: історико-генетичний аналіз проблем формування національно-культурної ідентичності особистості в педагогічній думці і практиці в різні історичні періоди і за особливостями розвитку нормативно-правової, психолого-педагогічної та соціально-педагогічної складових процесів формування досліджуваного явища в сучасній вітчизняній і зарубіжній науці. Вивчення практики діяльності сучасних навчальних закладів свідчить

про існування низки суперечностей між: потребою держави у конкурентоспроможних особистостях, здатних до практичного застосування навичок національно-культурної ідентичності, та недостатнім рівнем сформованості в учнів молодшого шкільного віку саме національно-культурної ідентичності; потребою формування національно-культурної ідентичності особистості в середній ланці освіти та методичною не розробленістю проблеми; потребою взаємодії сім'ї та школи у процесі формування національно-культурної ідентичності молодших школярів та школи та методичною не розробленістю проблеми. Дослідження базуються на наукових підходах, зокрема культурологічному, особистісно-орієнтованому, суб'єкт-суб'єктному, компетентнісному та аксіологічному, а також на положеннях гуманістичної етики та моралі, згідно з якими людина є найвищою цінністю (І. Бех, Е. Фромм). Дослідження ґрунтуються на діалектичному зв'язку, взаємообумовленості та цілісності явищ і процесів у ході історії, а також на взаємодії етносів та народів на теренах України Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: вперше визначено організаційно-педагогічні умови формування національно-культурної ідентичності дітей молодшого шкільного віку в процесі взаємодії сім'ї та школи (підвищення професійної компетентності педагогів у формуванні національно-культурної ідентичності дітей молодшого шкільного віку в процесі взаємодії сім'ї та школи на демократичній основі; спрямованість виховних зусиль сім'ї та школи на формування національно-культурної ідентичності молодших школярів; впровадження традиційних та інноваційних форм взаємодії педагогів та батьків, спрямованих на формування національно-культурної ідентичності молодших школярів); визначено критерії сформованості національно-культурної ідентичності у молодших школярів («уявлення про національно-культурну ідентичність»; «бажання проявляти національно-культурну ідентичність»; «прояв національно-культурної ідентичності у поведінці») з відповідними показниками та схарактеризовано рівні сформованості національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії сім'ї та школи (високий, середній, початковий); уточнено сутність поняття «національно-культурної ідентичності молодших школярів» як інтегральна динамічна особистісна властивість, яка відображає почуття любові до України, до людей, ціннісне ставлення до сім'ї, усвідомлення національних символів, свят, традицій, історичних подій, видатних людей України, втілене в їх поведінці гуманістичним досвідом молодших школярів; структурні компоненти національно-культурної ідентичності (когнітивний, емоційно-ціннісний, діяльнісний); сутність поняття «взаємодія сім'ї та школи» щодо формування національно-культурної ідентичності молодших школярів як основний чинник у проведенні виховної роботи з національно-патріотичного виховання молодших школярів, де суб'єктами виступають вчителі, батьки, учні початкової школи; процес спільної взаємоузгодженої і взаємовідповідальної діяльності педагогів і батьків, яка включає обмін інформацією, організацію спільних дій, спрямованих на формування національно-культурної ідентичності молодших школярів в процесі взаємодії сім'ї та школи; форми і методи педагогічної роботи по формуванню національно-культурної ідентичності молодших школярів в процесі взаємодії сім'ї та школи отримали подальший розвиток.

2. The dissertation is devoted to the topical problem of the formation of the national and cultural identity of junior schoolchildren in the process of interaction between school and family. On the basis of the analysis of domestic and foreign philosophical, psychological and pedagogical views on the peculiarities of the formation of the national and cultural identity of the growing personality, the formation of its national and cultural values and their importance in the socio-cultural formation of junior schoolchildren, these processes are characterized in two theoretical planes, namely: historical and genetic analysis of the problems of formation of the national and cultural identity of the individual in pedagogical thought and practice in different historical periods and on the peculiarities of the development of normative-legal, psychological-pedagogical and socio-pedagogical components of the processes of formation of the phenomenon under study in modern domestic and foreign science. The study of the practice of modern educational institutions shows the existence of a number of contradictions between: the state's need for competitive personalities capable of practical application of national and cultural identity skills, and the insufficient level of formation of national and cultural identity among primary school students; the need to form the national and cultural identity of the individual in the secondary level of education and the methodological lack of elaboration of the problem; need interaction between family and school in the process of forming the

national and cultural identity of junior schoolchildren and school and the methodological lack of elaboration of the problem. The research is based on scientific approaches, in particular cultural, personality-oriented, subject-subject, competence and axiological, as well as on the provisions of humanistic ethics and morality, according to which a person is the highest value (I. Bech, E. Fromm). The research is based on the dialectical connection, interdependence and integrity of phenomena and processes in the course of history, as well as on the interaction of ethnic groups and peoples on the territory of Ukraine. The scientific novelty of the study lies in the fact that: for the first time, the organizational and pedagogical conditions for the formation of the national and cultural identity of children of primary school age in the process of interaction between the family and school are determined (increasing the professional competence of teachers in the formation of the national and cultural identity of children of primary school age in the process of interaction between family and school on a democratic basis; the orientation of the educational efforts of the family and the school to the formation of the national and cultural identity of younger schoolchildren; introduction of traditional and innovative forms of interaction between teachers and parents aimed at the formation of the national and cultural identity of younger schoolchildren); The criteria for the formation of national and cultural identity in junior schoolchildren ("the idea of national and cultural identity"; "desire to manifest national and cultural identity"; "manifestation of national and cultural identity in behavior") with appropriate indicators and the levels of formation of national and cultural identity of junior schoolchildren in the process of interaction between family and school (high, medium, primary) are characterized; the essence of the concept of "national and cultural identity of junior schoolchildren" is clarified as an integral dynamic personal property that reflects the feeling of love for Ukraine, for people, valuable attitude to the family, awareness of national symbols, holidays, traditions, historical events, outstanding people of Ukraine, embodied in their behavior by the humanistic experience of junior schoolchildren; structural components of national and cultural identity (cognitive, emotional-value, activity); the essence of the concept of "interaction between family and school" regarding the formation of the national and cultural identity of junior schoolchildren as the main factor in conducting educational work on the national-patriotic education of junior schoolchildren, where the subjects are teachers, parents, primary school students; the process of joint mutually agreed and mutually responsible activities of teachers and parents, which includes the exchange of information, the organization of joint actions aimed at the formation of the national and cultural identity of junior schoolchildren in the process of interaction between family and school; Forms and methods of pedagogical work on the formation of the national and cultural identity of junior schoolchildren in the process of interaction between family and school have been further developed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Філоненко Л.В., Лисюк С.П., Матвієнко О.В., Шаповал А.О., Саранча І.Г. Силенко Н.І. Особливості формування ціннісного ставлення до іншої людини в учнів спеціалізованих шкіл. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія №15 Науково – педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць/ За ред. Тимошенка. – Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова. 2021, Випуск 1 (129), С.107-115.
<http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33931>

- Матвієнко О.В., Силенко Н.І. Особливості формування національно-культурної ідентичності учнів молодшого шкільного віку у позакласній народознавчій діяльності Науковий журнал. Інноваційна педагогіка. Випуск 47, Видавничий дім «Гельветика» 2022. С. 266-172 (Index Copernicus) <http://www.innovpedagogy.od.ua/vip47>
- Матвієнко О.В., Силенко Н.І. Вплив української народної педагогіки на формування національно-культурної ідентичності учнів молодшого шкільного віку. Науковий журнал. Інноваційна педагогіка. Випуск 44, том 1 Видавничий дім «Гельветика» 2022. С. 175-180 http://innovpedagogy.od.ua/archives/2022/44/part_1/36.pdf
- Силенко Н.І. Організаційно-педагогічні умови формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії сім'ї та школи: теорія та практика Науковий журнал. Інноваційна педагогіка. Випуск 61, том 2, Видавничий дім «Гельветика» 2023. С. 186-192 <http://www.innovpedagogy.od.ua/61-2>
- Надія Силенко Особливості формування національно-культурної самосвідомості молодших школярів під час уроків літературного читання. Освіта XXI століття: реалії, виклики, тенденції розвитку: колективна монографія / за наук. ред. проф. Цветкової Ганни \u2012 Hameln : InterGING, 2020. \u2012 658 с. (електронна книга) Monographie – interging publishing (wordpress.com)
- Matviienko Olena, Silenko Nadiya URRICULAR ETHNOGRAPHIC WORK ON THE DEVELOPMENT OF SPEECH OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN AS A CONDITION FOR THE FORMATION OF NATIONAL AND CULTURAL IDENTITY: Aerzen Heilberg IT Solutions UG (haftungsbeschränkt) InterGING Verlag, 2021 ISBN 978-3-946407-10-2 (e-book) Monographie – interging publishing (wordpress.com)
- NataLiia Lazarenko, Nataliia Sabat, Nadiia Sabat, Nadiia Sylenko, Wang Rundong, Anna Duchenko, Liudmyla Shuppe. Formation of Resilience in the Context of Volunteer Activities Using Information and Communications Technology. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, VOL. 22 No. 6, June 2022, 374-381. http://ijcsns.org/07_book/html/202206/202206047.html http://paper.ijcsns.org/07_book/202206/20220647.pdf
- Матвієнко О.В., Чабайовська М.І., Силенко Н.І. «З Україною в серці». Навчально-методичний посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти та студентів педагогічних закладів вищої освіти.- Київ:Видавництво Ліра-К, 2022. 126 с.
- Силенко Н.І. Мова як чинник формування національної ідентичності особистості. Психологічний і педагогічний дискурс:наукові записки вчених: збірник матеріалів конференції / за заг. ред. проф. Т. О. Олефіренка. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 344 с., С. 298-300 <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32538/Shulygina.pdf;jsessionid=ACC7DD335A0093C55D>
- Силенко Н. І. Особливості використання засобів народної педагогіки для формування національно-культурної ідентичності дітей молодшого шкільного віку. Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (6-7 жовт. 2022 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т початкової освіти [та ін.] ; [голов. ред. О. А. Комар ; редкол.: О. В. Кравчук, Т. Я. Грітченко, О. В. Лоюк [та ін.] ; відп. за вип. Б. А. Якимчук]. Умань, 2022. 209 с. <https://fro.udpu.edu.ua/images/2022/nauka/naukZax/zbir0607.pdf> С. 165-169
- Матвієнко Олена, Силенко Надія «Психолого-педагогічні умови формування образного мислення молодших школярів засобами пісенного фольклору» Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки: зб. тез III Міжнародної онлайн-конференції, 19 травня 2022 р. за заг. ред. Н. Богданець-Білоskalенко (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2022. 294 с. С. 39-44 <https://sites.google.com/view/vyshyvanka2022/%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B7-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97?authuser>

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U001013

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олефіренко Тарас Олексійович

2. Taras O. Olefirenko

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3278-8125

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Zj6abhMAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Канішевська Любов Вікторівна

2. Liubov V. Kanishevskya

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4190-1601

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Ula9-bAAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Інститут проблем виховання Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 24592608

Місцезнаходження: вул. М. Берлинського, буд. 9, Київ, 04060, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Желанова Вікторія В'ячеславівна
2. Viktoriia V. Zhelanova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9467-1080

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=z7p9-_gAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тесленко Тетяна Василівна
2. Tetiana V. Teslenko

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2072-1828

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=1rI1tLQAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваль Тетяна Василівна
2. Tetyana V. Koval

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1560-4811

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Тернопільська Валентина Іванівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Тернопільська Валентина Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна